

Michael Strank sa narodil 10. novembra 1919 v Československu, v podtatranskej dedine Jarabina. Ani ich rodine sa nevyhla vlna vyst'ahovalectva do Spojených štátov amerických. Jeho otec Vasil, ktorý odišiel za oceán sprvoti sám, tam pracoval ako banský robotník. Potom mohol do Pensylvánie, konkrétne do Franklin Borough pri Jonstowne, priviesť aj svoju manželku a deti.

Údaje o tom, koľko mal Michal rokov keď prišiel do USA sa rôznia. Mohol mať od 3 do 6 rokov. Tak či onak, z Michala Strenka sa v USA stal Michael Strank.

Po skončení strednej školy v roku 1937 sa prihlásil do Civilného ochranného zboru (Civilian Conservation Corps), v ktorom strávil 18 mesiacov a potom sa zamestnal ako cestný robotník.

6. októbra 1939 vstúpil do Zboru námornej pechoty. Základný výcvik absolvoval na základni Paris Island. Od januára do apríla 1941 pôsobil ako vojak prvej triedy na základni Guantanamo na Kube ako príslušník 3. práporu 7. pluku 1. brigády námornej pechoty. 26. januára 1942 bol povýšený do hodnosti *sergeant* (čatár).

So svojou jednotkou vyplával v apríli 1942 do Pacifiku. Jeho prvou posádkou bola základňa na ostrove Uvea vo Francúzskej Polynézii. Tam sa stal príslušníkom elitnej jednotky, konkrétne 3. práporu Raiders námornej pechoty. S touto jednotkou sa Strank od februára do marca 1943 podieľal na vylodení a obsadení ostrova Pavuvu v Russellovom súostroví, ležiacom severovýchodne od práve obsadeného ostrova Guadalcanal v Šalamúnovom súostroví.

Od novembra 1943 do konca januára 1944 bojoval v radoch Raiders v ťažkých bojoch, ktoré sprevádzali vylodenie amerických jednotiek na myse Torokina v Zátok cisárovnjej Augusty na strategickom ostrove Bougainville.

V polovici februára 1944 sa vrátil na dovolenku do USA. Po návrate z dovolenky bol začlenený do roty E druhého práporu 28. pluku 5. divízie námornej pechoty USA ako veliteľ družstva. Absolvoval výcvik v Camp Pendleton vo Virgínii a na Havaji. Výcvik na Mariánskych ostrovoch bol len krátkou epizódou týždeň pred vyplávaním k japonskému ostrovu Iwodžima vo Vulkánových ostrovoch v Pacifiku.

Na ostrove v tvare hrušky s rozlohou asi 20 kilometrov štvorcových vybudovali japonskí obrancovia pod velením generála Tadamiči Kuribajašiho pevnú obranu s cieľom spôsobovať útočníkom straty na každom metri územia. Dobytie ostrova sa tak stalo najkrvavejšou záležitosťou s akou sa doposiaľ námorní pešiaci stretli.

Vylodenie sa začalo 19. februára 1945. Strankov 2. prápor 28. pluku sa vylodil na pláži Zelená najbližšie k vyhasnutej sopke Suribači, o ktorú sa japonská obrana opierala. Jeho úlohou bolo samotnú horu dobyť. Aj napriek tomu, že 28. pluk prešiel najnáročnejším výcvikom, musel jeho veliteľ pri postupe na Suribači požiadať o zálohy. Meter po metri postupovali za veľkých strát príslušníci Strankovej jednotky k vrcholu sopky. V piatok 23. februára v piaty deň od začiatku vylodenia dosiahla bez odporu skupina vojakov 3. čaty roty E 2. práporu vrchol sopky a vztýčila tam americkú vlajku s rozmermi 137 x 71 cm. Bolo 10 hodín 20 minút.

Vlajka nebola z diaľky dobre viditeľná a tak veliteľ pluku dostal rozkaz, aby ju nahradil inou, väčšou s dĺžkou dva a pol metra z výsadkovej lode LST-779. V skupine poslanej s druhou vlajkou bol okrem Michala Stranka aj reportér Associated Press Joe Rosenthal. Práve on na svojej fotografii zachytil skupinu mužov vztyčujúcich vlajku. Jedným z nich bol aj Strank. Fotografia sa stala v USA symbolom víťazstva. A to aj napriek tomu, že boje o ostrov pokračovali ešte 30 dní.

Po obsadení Suribači bol Michal Strank so svojou jednotkou poslaný na severný úsek frontovej línie. V ťažkých pozičných bojoch bol 1. marca 1945 zasiahnutý črepinami delostreleckého granátu. Granát bol s najväčšou pravdepodobnosťou vypálený z americkej lode, ktorá paľbou podporovala postupujúcich námorných pešiakov. Zraneniam tento obľúbený veliteľ družstva na mieste podľahol. Bol pochovaný na provizórnom cintoríne na Iwodžime. Po vojne boli jeho telesné pozostatky prevezené na Arlingtonský cintorín vo Washingtone.

Už pred koncom vojny sa mená vojakov z fotografie stali uznávaným pojmom a vojaci hrdinami. Popri tom sa akosi zabudlo na to, že Strank nebol rodeným Američanom. Ešte v roku 2008 bola na internetových stránkach Arlingtonského cintorína uvedená informácia, že sa narodil v Pensylvánii.

Práve v roku 2008 zistil príslušník zboru námornej pechoty spojených štátov, ktorý slúžil na americkom veľvyslanectve v Bratislave, že Michal Strank bol považovaný za amerického občana od roku 1935 a to po naturalizácii jeho otca, no oficiálne dokumenty mu doručené neboli. Stalo sa tak až 29. júla 2008, keď oficiálne dokumenty prevzala jeho sestra pani Mary Pero.

Takmer úplne do zabudnutia upadla informácia, že bojov v Pacifiku sa na palube americkej lietadlovej lode USS Franklin zúčastnil aj Michaelov brat Peter Strank.

Literatúra:

MOSKIN, J., R.: Dějiny námořní pěchoty USA, Plzeň : Laser, 1997.

HUBÁČEK, M.: Válka končí v Pacifiku I., Praha : Paseka, 2000.

ŠUMICHRAST. P.: Hrdina z Iwodžimy sergeant Michael Strank, In: *Obrana*, roč. 18, 2010, č. 10.